

mishandeling

mishandeling

Als je wordt geslagen, vaak wordt uitgescholden, niet goed te eten of nauwelijks aandacht krijgt of als je wordt gedwongen tot seks, dan word je mishandeld. Je kan aangifte doen bij de politie. Maar wat je zeker móét doen, is hulp zoeken!

Wat is kindermishandeling?

Het gaat om alle vormen van geweld tegenover kinderen en jongeren. Wie mishandeld wordt, beseft dat niet altijd. De situatie lijkt 'gewoon'. Soms zegt de volwassene 'dat het zo hoort'. Soms zegt hij dat het hem spijt. Meestal wordt er niet over gepraat.

Lichamelijke mishandeling

Kinderen en jongeren worden mishandeld als ze bv. geslagen of gestampt worden, als ze brandwonden krijgen toegebracht, als ze medicijnen krijgen die niet voor hen zijn bestemd.

Emotionele mishandeling

Kinderen en jongeren worden mishandeld als hun moeder bv. laat horen dat ze niet gewenst zijn, hun vader hen kraakt als er andere mensen bij zijn of juist in het geniep, als hij voortdurend zegt dat ze nooit iets goed doen, een mislukkeling zijn, als hij onredelijke eisen stelt, hen negeert of vernedert, als hij geen bemoediging, veiligheid en geborgenheid geeft of als hij buiten proportie straft.

Lichamelijke verwaarlozing

Kinderen en jongeren worden verwaarloosd als hun ouders niet zorgen voor schone kleding, voor voldoende en gezond eten en voor genoeg nachtrust. Als hun ouders niet voor hen zorgen als ze ziek zijn of als ze voor straf in de kou of de regen moeten staan.

mishandeling

Geestelijke verwaarlozing

Kinderen en jongeren worden verwaarloosd als ze onvoldoende aandacht krijgen (genegenheid, geborgenheid, tijd en ruimte), interesse (bv. voor schoolrapporten) en respect (bv. ze spreken je nooit met je echte naam aan).

Seksueel misbruik

Kinderen en jongeren worden misbruikt als ze worden aangeraakt op plaatsen waar ze dat niet willen, als ze worden gedwongen om deel te nemen aan seksuele handelingen of te kijken naar porno. Ook dreigen dat er iets erg gebeurt als ze het aan iemand vertellen, is misbruik.

Aanranding is bv. tegen je zin aangeraakt, betast of uitgekleed worden. Ook doorgaan met vrijen als jij niet wil, is een vorm van aanranding. Verkrachting is een lichaam binnendringen tegen iemands wil, met geweld, onder bedreiging van geweld of door chantage. 'Binnendringen' gaat niet alleen over de penis, maar ook over vingers of voorwerpen in de anus, de vagina of de mond. Incest slaat op seks tussen naaste familieleden (bv. (stief)vader of moeder, broers en zussen, opa's en ooms, neven en tantes).

Het zijn allemaal vormen van seksueel geweld en ze zijn allemaal strafbaar. Maar wat in de eerste plaats telt, is dat het misbruik onmiddellijk moet worden gestopt. Je kan dat alleen stoppen mét hulp.

Wie mishandelt kinderen en jongeren?

Mishandeling komt voor in alle lagen van de bevolking. Dikwijls gebeurt het binnen het gezin. Kinderen willen dat vaak niet

mishandeling

toegeven. Ze willen niet dat hun ouders worden gestraft of dat hun gezin uit elkaar valt. Natuurlijk zijn er ook andere daders. Je kan bv. mishandeld worden door leerkrachten, vrienden van je ouders, leiders in de jeugdbeweging. Ook van hen kan je afhankelijk zijn voor aandacht, bescherming en verzorging. In de meeste situaties gebeurt mishandeling dus door volwassenen die je kent en waar je vertrouwen in had. Dat kan heel verwarrend zijn. Eerder uitzonderlijk worden kinderen en jongeren misbruikt door onbekenden.

Wiens schuld is het?

Als kinderen en jongeren worden mishandeld, is dat nooit hun schuld! Ook al zoeken ze de schuld bij zichzelf ('ik ben een moeilijk kind'). Vaak krijgen ze die boodschap om hun schuldgevoelens aan te praten. Veel jongeren doen extra hun best, in de hoop dat de mishandeling zal stoppen. Maar de verantwoordelijkheid ligt altijd bij de volwassenen. Want ook 'als je beter je best doet', stopt het misbruik niet.

Wat zijn de gevolgen van misbruik?

Wie mishandeld of misbruikt wordt, loopt lichamelijk en/of psychisch letsel op. Het gaat niet alleen om zichtbare schade, zoals blauwe plekken of brandwonden. Er is ook onzichtbare schade zoals angst, onzekerheid en minderwaardigheidsgevoelens.

Vaak zijn ze beschaamd zodat ze het tegen niemand durven vertellen. Ze stoppen hun gevoelens weg omdat die teveel pijn doen. Ze zijn angstig in allerlei situaties en hebben weinig zelfvertrouwen. Ze geloven niet dat anderen hen graag hebben of ze zijn bang dat hun geheim uitkomt. Anderen worden agressief. Soms gaat het moeilijk op school. Ze zijn hyperactief, vertrouwen

mishandeling

niemand, kunnen zich moeilijk concentreren of gaan 'kinderachtig' doen. Ze hebben soms last van hoofdpijn, buikpijn, slecht slapen, nachtmerries, hyperventilatie. Ze hebben (regelmatig) blauwe plekken, botbreuken of brandwonden en geven daarvoor 'vreemde' redenen, ze hebben angst of afkeer voor aanraking, vertonen ongewoon veel belangstelling voor seks, zijn bang om op hun rug te liggen, eten bijna niet meer of juist veel.

Denk je dat een vriend(in) mishandeld wordt?

Misschien maak jij je zorgen om een vriend, klasgenoot, broer of zus. Als je meerdere signalen (zie hierboven) ziet, is er reden tot ongerustheid. Toch kunnen die signalen ook allemaal een andere oorzaak hebben (ook dan is er reden om je bezorgdheid te tonen).

Wat kan je doen?

Laat merken dat je bezorgd bent en dat je open staat voor een gesprek. Vraag hem of haar zeker niet uit. Laat merken dat je hem of haar gelooft en dat hij of zij hulp nodig heeft om de mishandeling te stoppen. Probeer je gevoelens onder controle te houden, ook al kost dat moeite. Je broer of vriendin heeft nood aan iemand die hem of haar rustig maakt en helpt om hulp te zoeken.

Waar kan je hulp vinden?

Als jij of iemand uit je omgeving mishandeld wordt, is er hulp nodig. Er zijn verschillende mogelijkheden.

Je verhaal vertellen

Elke vorm van mishandeling moet stoppen. Dat kan alleen als je het aan iemand vertelt. Zoek iemand die je vertrouwt en vraag hem of haar om je helpen. Als je er met niemand over durft praten, kan

mishandeling

je bellen (gratis en anoniem) met de Kinder- en Jongerentelefoon of met Tele-onthaal (zie verder). Ze luisteren naar je verhaal en zoeken samen wat je kan doen. De problemen zijn hiermee zeker **niét** opgelost, maar je hebt een eerste belangrijke stap gezet.

JAC

Ook in een JAC kan je je verhaal anoniem vertellen. Je kan er binnenlopen zonder afspraak en je beslist zelf of je na een eerste gesprek nog terugkomt. De JAC-medewerker zal met jou zoeken naar mogelijkheden om de mishandeling te stoppen of naar gespecialiseerde hulp om het misbruik te verwerken.

School en CLB

De meeste scholen hebben een vertrouwenspersoon bij wie iedereen terecht kan. Is er een leraar die je vertrouwt, vraag hem dan contact te zoeken met een Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (zie hierna) of om je hiermee te helpen, zodat die stap voor jou iets minder moeilijk wordt. Je kan ook een gesprek vragen met iemand van het CLB (= centrum voor leerlingenbegeleiding).

Comité voor Bijzondere Jeugdzorg

Het Comité voor Bijzondere Jeugdzorg helpt kinderen en jongeren met problemen. Je kan zelf naar een Comité stappen of bellen of mailen. Ze zoeken met jou hoe de mishandeling kan worden gestopt. Ze moeten je in ieder geval beschermen tegen verder misbruik.

Diensten voor Slachtofferhulp

Als je iets schokkends hebt meegemaakt, kan je terecht bij Slachtofferhulp. Zij zullen met jou zoeken naar mogelijkheden om de mishandeling te stoppen of naar gespecialiseerde hulp om het misbruik te verwerken. Als je wil, gaan ze mee naar de politie, naar een dokter of naar de rechtbank.

mishandeling

Vertrouwenscentra Kindermishandeling

In elke provincie is er een Vertrouwenscentrum Kindermishandeling. Je kan er terecht voor hulp als je wordt mishandeld, verwaarloosd of misbruikt of als je denkt dat iemand uit je omgeving wordt mishandeld.

Kinderen en jongeren, ouders, leerkrachten, burens, vrienden enz. kunnen er terecht voor advies. Je hoeft geen namen te noemen. Doe je echt een melding en vraag je dus 'om op te treden', dan moet je wel een naam noemen. Het centrum onderzoekt of het om mishandeling gaat. Als dat zo is, zullen ze proberen om het geweld te stoppen.

Krijgt de dader straf?

Je kan aangifte doen bij politie of parket. Zij moeten misdrijven opsporen en vervolgen. Zij moeten elke zaak ter harte nemen. Afhankelijk van de ernst van de situatie zal het parket vrijwillige hulpverlening voorstellen of aan de jeugdrechter beschermingsmaatregelen vragen. De jeugdrechter beslist onafhankelijk over die maatregelen. Het parket kan er voor zorgen dat de dader uit de buurt van het slachtoffer moet blijven. Het parket kan vervolging instellen. Als je minderjarig bent, mag je iemand (die je zelf kiest) meebrengen naar het verhoor.

Het parket onderzoekt de zaak en beslist of hij die doorgeeft aan de rechter. Na aangifte heb je dus geen vat op het verdere verloop. Het is de rechter die oordeelt of de feiten voldoende bewezen zijn en of hij een straf kan uitspreken.

Zolang de verdachte niet veroordeeld is, blijft hij voor het gerecht onschuldig. Als er geen veroordeling volgt, wil dat niet zeggen

mishandeling

dat er geen misbruik is geweest! Als er onvoldoende bewijzen zijn om tot veroordeling te komen, kan de rechter nog altijd beschermingsmaatregelen invoeren (bv. een straatverbod).

Ga je naar de rechtbank, dan wil dat niet zeggen dat de hulpverlening niets voor je kan doen. Hulp heb je nodig. Of je naar de rechtbank gaat, kies je zelf, eventueel na overleg met een hulpverlener.

Ga je zelf (bijna) in de fout?

Als je zelf vader of moeder bent van een baby of kleuter, kan je moeilijke momenten hebben, zeker als je nog erg jong bent. Een kind opvoeden vergt oneindig veel. Misschien ben je bang dat je op een goede dag 'in de fout gaat' tegenover je kind of misschien ging je al eens in de fout. Zoek dan hulp voor het echt uit de hand loopt. De stoppen kunnen bij iedereen doorslaan, maar je kind mag daar niet het slachtoffer van worden. Dat wil jij natuurlijk ook niet. Je kan hulp krijgen bij de opvoeding en verzorging van je kind. Hulp vragen is absoluut geen schande. Integendeel, het is juist een teken dat je alleen het beste wil voor je kind. Bij Kind en Gezin kan je terecht voor opvoedingsondersteuning of je kan met je vragen naar een opvoedingswinkel in jouw buurt. Je kan eventueel ook terecht bij de Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning. Zij veroordelen je niet, maar je wordt geholpen, o.a. met tijdelijke opvang, zodat je echt grote fouten kan vermijden.

mishandeling

Adressen, folders, websites

Vertrouwenscentrum Kindermishandeling

Algemeen: www.kindermishandeling.org/VK

Antwerpen - 03/230.41.90 - info@vkantwerpen.be

Brussel - 02/477.60.60 - kindinnood@uzbrussel.be

Limburg - 011/27.46.72 – info@vkl limburg.be

Oost-Vlaanderen - 09/216.73.30 – info@vkgent.be

Vlaams-Brabant - 016/30 17 30- vk.vlaams-brabant@uzleuven.be

West-Vlaanderen - 050/34.57.57- info@vertrouwenscentrumwvl.be

Kind en Gezin

Tel 078 150 100 elke werkdag van 8 tot 20u of www.kindengezin.be

Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning

Adressen vind je op www.ckg.be

Kinder- en Jongerentelefoon

Postbus 50 -2800 Mechelen - tel: 102 (gratis)

brievenbus@kjt.org en www.kjt.org

Bellen kan elke dag (gratis) tussen 16 en 22u

(behalve op zon- en feestdagen).

CLB's (centrum voor leerlingenbegeleiding)

Adressen vind je op www.ond.vlaanderen.be/clb/.

Comité voor Bijzondere Jeugdzorg (CBJ): adressen kan je vinden

op www.wgv.vlaanderen.be/jongerenwelzijn/preventie_verwijzers.

mishandeling

JAC's (= jongerenadviescentra): hier kan je, zonder afspraak en anoniem, terecht met de meest uiteenlopende vragen. Adressen, telefoonnummers en e-mailadressen vind je via www.jac.be.

Tele-onthaal

Slachtoffers van geweld kunnen 24/24u terecht op nummer 106 (7/7 dagen) om hun verhaal kwijt te kunnen.
www.tele-onthaal.be

JIP

En dan is er ook nog het JIP!

Wil je meer uitleg over dit thema? Wil je één van de vermelde websites of folders bekijken? Loop dan binnen in het JIP of jongereninformatiepunt. Je kan er terecht met vragen of problemen in verband met wonen, werk, seks, relaties, sport, jeugdverenigingen, vorming, drugs, geld, cultuur, toerisme, mobiliteit, gezondheid, onderwijs, geweld enz.

In een JIP kan je zelf informatie opzoeken, maar je bent er ook welkom voor een gesprek. Als je wil, zoekt de JIP-medewerker mee naar een antwoord op je vraag of een oplossing voor jouw probleem. Heb je verder advies, hulp of begeleiding nodig, dan word je doorverwezen naar een persoon of dienst die je verder kan helpen.

Voor het adres en het telefoonnummer van een JIP in de buurt: zie www.jips.be.

Najaar 2009

Vlaams InformatiePunt Jeugd vzw

Zuidlaan 25 • 1000 Brussel

www.jips.be